

EMBERFA

Az ember soha nem tudja, mikor lépi át a valóság határát. Látszólag két lábbal áll a földön, pedig már régen az illúziók világában szárnyal. Nem, nem is ő tévedt valami gyanús ingoványba, a valóság lopta ki magát a talpa alól.

Az a fiú is úgy jött, mintha egy lett volna a százból. A barátod küldött! – mondta. A barátom, aki ugyan nem volt a barátom, mert az kevés a barátság-hoz, hogy hét évvel ezelőtt a tengerparton összeakadtunk, és három napig együtt ittunk egy matrózkocsmában. Szóval erre a maga kinevezte barátira hivatkozott az ismeretlen ismerős, akinek – biztos állíthatom – sohase mondtam meg a címemet, de még talán a nevemet sem.

Úgy jött ez a jellegtelen, szerény és csendes fiú, mint aki régen készült hozzám jönni. Munkát keresett, de ez sem ilyen egyszerű. Munkát, – de nem fizetést. Egy kívülállónak már ez elég gyanús dolog lehetett volna, én mégsem estem gondolkodóba. A fiú ugyanis azt mondta: szobrász. És hogy nálunk – úgy tudta! – szép kőtömbök teremnek, hátha neki is terem a kőtömbökön babér, – na, persze, ezt csak képletesen kell érteni.

Én mondtam neki, hogy mi – ugyebár, – alföldi kisváros vagyunk, ahol a legközelebbi kő annak a hegynek a gyomrában van, amelyik éppen csak idekéklik onnan a távolból. De a fiú erősködött, hogy ő pedig nem megy el faragás nélkül. Már azon voltam, adok egy fahasábot a kezébe a téli tüzelőből, azzal aztán eldolgozthat, ha annyira akar. De valahogy ezt olyan fonák dolognak éreztem.

Nem telt bele egy óra, jött hozzám lelkesen. Csak a kezével intett, hogy ugyan menjek már vele. A nagy futástól nem jutott szóhoz, képtelen volt megfogalmazni, amit mutatni akart, vagy olyan meglepetést szánt nekem, amit nem árul el az ember előre? Mentem vele az utcára, a ház sarkánál álltunk meg, ahol merőlegesen szelte egymást két akácsor. Évtizedes két vén fasor volt, pusztai gömbakácok, amelyek tavasszal virágba, nyáron lombba borultak, hogy aztán az őszt meg a telet úgy éljék át, akár az ökölbe szorított fakezek. Göcsörtös, öreg parasztkezek, inas, ráncos kezek, tele sebekkel, forradással. A fiú némán az akácra mutatott, nem is a kezével, nem is a feje megbillentésével, hanem a tekintetével. Olyan tekintet volt ez, amelyet a szerelmes küld a szerelmese felé, akit egyszerre akar rejtegetni az idegen szemek elől, s kikiabálni, hogy övé a világ leggyönyörűbbje.

Óvatosan néztem körül, hogy jól értem-e a szembeszédet. De a dolog egyértelmű volt, nem lehetett eltéveszteni. Akácsor volt, kettő, hiánytalan, az egymást metsző két utca során bizonyosan volt száz akác is. A száz akác azonban nem érdekelték a fiút, – csak az az egy. A sarkon. Göbös volt, megnyírva, lefűrészelve, mint a többi.

Odament hozzá, a kezét fölemelte, de nem nyúlt a fához, csak mintha követné a kedves lány alvó körvonalait. A fejét is félrehajtotta, szemével a görcsök közé, a kéreg alá pillantott. Az érdeklődés olyan fajtájával, ami már bizalom, sőt majdnem tolakodás. De mégsem az!

– Megfaragom! – rebegte végül.

– Ezt? – szaladt ki a számon, de lehet, hogy csak a gondolatom szökött meg, és azt kapta el a fiú.

– Ezt! – és nézett rám értetlenül.

A kétutcányi akácsorból miért pont ezt, miért nem a bal oldalsót, vagy jobbról a kilencediket, a túloldalon azt a... azt az ugyanilyet? Mindezt persze nem kérdeztem meg, elszégyelltem magamat, csak az akác világ iránti érzéketlenség kérdeztethet ilyet az emberrel. Mintha valaki azt kérdezné a vőlegénytől az esküvőn, hogy miért a menyasszonyt veszi feleségül, miért nem a tejcsarnokost vagy a busz-kalauznőt?

– Látja? – kérdezte, de ez fölszólítás volt, ilyesféle értelemmel: – Lásd, amit én látok! És ne próbáld nem látni!

– Jó munkát! – rebegtem vissza, rámosolyogtam a fiúra, bólogattam a fejemmel, hogy mindenképen lássa: látom, amit látni kell, és már azon voltam, bizalmasan megveregetem az akácfa görcsét, aztán ismét a menyasszony jutott eszembe, akit nem illik az esküvőn tapogatni. Indultam vissza a házba, a fiú alig várta, hogy kettesben maradjon *vele*. Csak állt előtte. Vagy alatta, a menyasszony magasabb volt a vőlegénynél.

Egy félóra múlva azért csak kióvatoskodtam. A fiú meggörbült kicsit álltában, de az ujja járt, és a szeme, a nyaka is. Talán beszélt is, magához, a fához, messze voltam tőlük, nem tudhatom. Nem volt kétségem afelől, hogy bolonddal vagyok egy akácsorban, de az ember alkalmanként szemet huny a más bolondsága fölött. Sőt, még irigyli is, ha ő merne olyan bolond lenni, mint ez itt.

Aztán dolgozni kezdett, előkerült a holmijából egy kisbalta meg egy véső. A kisbaltát valójában kalapácsnak használta, csak ha a fa nagyon szívósan ragaszkodott eredeti akácágához, akkor alakult vissza a békés szerzőm baltává. A kapuban álltam, mintha minden figyelmemet az ácsorgás kötné le, de úgy semmit se láttam. És alig hallottam, a fiú ütései halkak voltak, nem is ütések, inkább simogatások voltak ezek, halk kérelmek a fához, hogy vetkezze le a fölösleget magáról. És a fa vetközött, időnként

elhajította egy-egy kéregdarabját, vagy engedett a csábításnak, amely kiharapott húsból egy-egy falatnyit. Szerelem volt ez, szerelem a javából. Egy inyenc, egy művész szerelme.

Átmentem a túloldalra, „hogy ne zavarjam”. Aztán visszasettenkedtem és megálltam a fiú háta mögött, ahonnan beláthattam a metamorfózis csodáját. Jobban láttam, mint maga a fiú, ő közelhajolt, a szemét le-lehunyta a röppenő forgácsok elől, meg a szétpattogó kéregfonatok miatt. Én láttam az egészet, az akácot az akácsorban, az akácsort az utcában, az utcát az ég alatt. És elhültem... Felkiáltok, ha elegendő hang jön a torkomra, s ha a szájamat nem arra használom éppen, hogy az ámulattól nagyra tátsam.

Egy nő lakott a fában, egy tündérlány, olyan menyasszony, akit valóban csak ujjhegygel, csak áhítattal... Nézett, friss, barnás fürtjein át, szeme a szemben álló szemébe nézett, de a lelkébe látott. Mintha ablakot nyitott volna a fán, a két keze egy-egy ujja ott maradt a kis gótikus ablak két oldal-kövén, ott pihent, közel a félig elnyílt szájhoz, amely megszólalni készült. A lány ebben a kastélyban lakott, semmi kétség. Lombkastély, akácpalota, a fakéreg rovátkái akár a téglasor.

Honnan tudta? Honnan tudta a fiú, hogy ebben a fában lakik a leány? Honnan tudta a faragó, hogy ebből a fából kell kiszabadítani a szépséges foglyot? Töprengtem magamban mindezen, s már éppen azt a nagyon egyszerű választ akartam adni, hogy hát ezért művész a művész. Hogy ezért a fáért, ezért a lányért jött ide. De valahogy nem voltam elégedett, túlságosan olcsónak találtam a nyugalmat, amelyet a saját válaszómmal magamra erőltettem. A fiú jól látta, valóban, hogy ebbe a fába volt a lány bezárva. Most örül (biztos örül!), hogy kiszabadult a sötétből, a fa fogságából. De azért nem voltam biztos a dolgomban. Kiszabadul? Hiszen csak egy ablakon tekinthet ki, egyetlen ablak még nem szabadság! És a teste, azt nem kellene kiszabadítani, azt nem kellene megfaragni? Hogy igazán szabad legyen, hogy mehessen világgá, állt már itt eleget! Vagy maradjon a helyén, ha jól érzi magát, megszokhatta már eléggé, hány éve áll itt ez a fa? Ez a lány? És meg is szerethette ezt a kettős akácfasort, hiszen itt kapta vissza a szabadságát, itt kapott szemet, ablakot és ugyancsak bájos arcocskát.

Azt mondják, bolond, aki ilyesmiket gondol egy fából faragott királylányról? Aki egyáltalán hisz benne, hogy egy akácfa szálkás belsejében ilyesmi történhet. Ez a fiú hitt benne, azért faragta bele, azért faragta ki belőle a lányt. Hogy megszabadítsa a nemléttől. Ha nem hisz a lányban, nem faragja ki a fából! Hogy a lány csak a fiú fejében létezett, azért faragta ki a fiú a fából? Meglehet, de miután kifaragta a fából, már a fában is létezett. Sőt, csak a fában létezett. Attól kezdve már csak a fában létezett, és

nem a fiú fejében. A fiú valójában megszülte a felnőtt, gyönyörű királylányt. Fából, fába. Nem: gondolatból fába. Baltával és vésővel szülte meg.

De engem mégsem ez a lány érdekelt. (Dehogynem!) A többi! A többi lány, akikről nem tudtam, léteznek-e. A többi fa, amelyikben ki tudja, ki lakik, mi lakik. Lakik-e bennük akárki is. A fiú azt mondta, ebben lakik a királylány. De azt nem mondta, hogy a többiben nem lakik senki. Talán a többi akácban is lakik valaki? Ha nem is királylány, de udvarhölgy, Hamupipőke, vagy akár az a busz-kalauznő, akit... tudják! És mert ő udvarhölgy, meg Hamu... meg kalauz... ő már maradjon a fában? Mindörökre? Fafogytaig?

Elhatároztam, megkérdezem mindezt a fiútól, de a fiú becsukta a fülét, csak a szeme volt nyitva, de talán még a füle is szemmé változott rajta. A királykisasszony pedig egyre szebb lett, egyre karcsúbb és madonnaformább. Az arca mellett gonddal font varkocs ereszkedett le, ezt eddig nem is láttam. Nem is láthattam, mintha most nőtt volna a királylány varkocsa. Mintha a szobrászfiú fonta volna a szemem láttára a királylány varkocsát. Semmi „mintha”: ő fonta.

Aztán a fiú készen lett a faragással, a szüléssel. Ami eddig a fejében lakott, most már a fában élt. Még föl-fölemelte a kezét, a baltát, a vésőt a fiú, de le is eresztette mindannyiszor. Óvatosan hátralépett és összehunyorított szemmel nézte a faragott leányt a fában, aztán elszégyellte magát: nem illik így méregetni egy vőlegénynek a kedvesét, akárcsak egy vásári babát. A kisbaltát gonddal a szíjába szúrta, a vésőt a zsebébe süllyesztette, és a kezét is óvatosan a nadrágjába törölte. Majd – mintha valamit fölfedezett volna, s most közéről meg kell vizsgálnia – közel hajolt a lányhoz, és egy pillanatra megcsókolta a szobrot. Azt a nyersfaillatú, életnedvekkal teli, banán szürke, faragott arcot. Csak egy pillanat műve volt, pecsétet tett a művére, iszonyatosan irigyeltem érte.

Másnap első utam a sarki akácpalotához vezetett, megcsodáltam reggeli fényben és szellőben is a királylányt. A fiút ott találtam, a szomszédos akác mögé behúzódva. Biztos voltam benne, hogy beszélget a szoborral. Mindketten megzavartuk a másikat, és ezt egy kicsit szégyelljük egymás előtt. A fiú azt mondta, elugrik az üzletbe, elugrott, nem jött vissza többet. Érdeklődtem: az üzletben nem járt, a vasúthoz ment, az első vonattal elutazott. Megszökött, elmenekült. Előlem és a lány elől. Fölháborodtam, ilyen nem lehet csinálni egy lánnyal. Különösen nem ilyen gyönyörűvel. De azért irigyeltem a fiú bátorságát, a kegyetlenségét.

A városban hamar híre futott a szoborlánynak, az emberek elnevezték emberfának. Jártak hozzá, nevelték, a fejüket csóválták. És megtapogatták, simogatták, amiért haragudtam. Ha ott voltam, nem csinálták. Azt hitték, az enyém a szobor, a lelkem mélyén én is azt kezdtem hinni. Hogy

én faragtam volna, nem, ezt nem mondtam soha, bár nem is tagadtam. De csak én tudtam, hogyan bontakozott élővé ott, a két akácsor kereszteződésében.

Télen puha hó hullott az akácra, nem volt már fagyos faököl. Kis kastély, vagy zárdácska inkább, a hó mintha kéményt rakott volna rá, vagy magas, fehér zsúptetőt.

A tavasz aztán úgy viselkedett, ahogy a tavasz szokott, fölforgatott mindent maga körül. Az akácok egyszerre csak gömbölyödni kezdtek, kéreg és szár fölébredt, az ágakban nedvesen áramlani kezdett az élet. A királylány egy reggel arra ébredt, hogy nedves a gótikus ablak, hogy a kastély falain burjánzani kezdenek a fatéglák, az ő arcvonásai pedig, hajjaj, az ő vonásai egyre inkább arra a busz-kalauznőre kezdenek hasonlítani... tudják! Az akác tetején zöld sarjak indultak útnak, fölfelé meg oldalt, és olyan zöld koszorút növesztett hamarosan az akác a királylány fölé, mintha maga Csipkerózsika lakna benne.

– Megcsúnyult és elbújt szégyenében! – nevetett egy gyerek, a kegyetlen mondat azonban sajnós igaz volt. Vagy talán még sem, csak az idő telt más szabályok szerint? Az akác kezdte visszánöveszteni kérgét, amelyen cifra sebet ütött az emberi szeszély? Rémülten néztem napról-napra, és egyre több idő telt el, mire sikerült az egykori szépséget újra fölfedezni az ismerős arcon.

Nyárra gömbakáccá gömbölyödött az őszi faököl, a faragott kép szinte teljesen eltűnt a lombok között. Csak egy kis öregasszony találta meg minden hajnalban, aki a piacra ballagtában el-elsóhajtott előtte egy fohászt. Ő változatlanul szépnek találta és Madonnának nevezte.

Őszre aztán nagyobb lett az ököl és kisebb az ablakocska, a csoda mintha becsukódott volna. A fakéreg egy év alatt megvastagodott, és körbenőtte az elszélesedett arcot. A gonddal font varkocs mintha már inkább rücskös nyelvű dárda lett volna, amelyhez a fej támaszkodik. A hajdan gyönyörű királylány-fej, amely már régen – férfifej volt. Zordan szakállas, csontos arcú. Várvédő vitéz. Vagy őrszem inkább, jól behúzódva a kapubástya toronyszobájába. Már nem mentem ki minden reggel köszönteni, ha rossz kedvem volt, szándékosan elkerültem. Elvitted a királylányt, elkergetted az ablaktól! – szóltam neki néha szemrehányóan, de egyre inkább csak megszokásból. – Volt itt egy faragott fa a sarkon! – állított meg egy nap egy érdeklődő. Ott állt a fa előtt, háttal a királylánynak, háttal a vitéznek.

– Volt! – válaszoltam, futó pillantást vetettem a képre, aztán tovább mentem.

Az akácsor évről-évre sűrűbb lett és zöldebb, nyáron már szinte egymásba értek a lombkoronák. Ha a faragott sarki fa alatt mentem el, akkor sem álltam meg mindig, néha még a szememet sem emeltem fel a képre.

Volt egy fa, amelyik egyszer rám csodálkozott, én pedig őrá. Aztán elfordultunk egymástól, a fa visszakövetelte jogait, az idő pedig gyógyító kérget növesztett rá. Eltakarta a lány arcvonásait, ujjait, varkocsát. Most már nekem kellett viselnem mindezeket, a magam korhadó faöklébe zárva.

(2003. november)

Koppány Zsolt

VERA

A Martos Flóra Ifjúsági Ház ott állt a petróleumkikötő mellett. Gyalogoltunk eleget, ha koncertet akartunk látni. És hallgatni. Mert azon a napon a Taurus lépett fel. Csodálatos rockbanda. Szédelegve jöttünk ki este tíz körül. Subri egy hozzávaló lányba karolt, egymagasak voltak, a lány szemüveges, haja vörösre festve, és olyan vékony volt, hogy eszembe jutott a vicc. „Ki az abszolút sovány? Az, aki lenyel egy meggy magot és azt hiszik, terhes.” De mégis örültem. Végre nő Subri oldalán. Talán elveszi a kedvét az eszeveszett munkabuziságtól. Leköti a figyelmét. Talán még ágyba is bújik vele. Odacsapódtam hozzájuk. – Na, milyen volt?

– Baromi nagy – bólogatott Subri.

– Radics Béla a gitár királya. – Kontráztam.

– Ja. Úgy játszik ez a srác, mint... mint – hosszan gondolkodott, majd kibökte –, mint rogerglover. – Subritól elszakadt a lány, pár méterre járt előttünk.

– De nagy barom vagy te! Angol nevet nem ejtünk fonetikusán. Rádzser Glover. Érted? De ez még a kisebbik baj. Főciki, hogy ő a Deep Purple-ben nem szólógitározik, amit tesz Radics, hanem basszusgitáros.

– Jól van már. Nem mintegy?

– Hogy lenne mindegy! Társaságban elsütöd és körberöhögnek. Én meg nem akarom, hogy az én kedves jó barátomat hülyének nézzék. Jó, hogy a csajod nem hallotta. Bár mit tudom én, mekkora aggyal bír ez a fogpiszkáló.

– Vigyázz, miket vakerászol! Megküldelek egy balhoroggal!

– Azt nem mondhatod, hogy sok husika tapad a csontjaira...

– Nekem megfelel, haver. Olyan kedves. És holnap is találkozunk.

A lány visszajött. – Bemutatom neked Nellit.
– Szervusz. – Bólintottam a lány felé. – Neked is tetszett a koncert?
– Hát... nekem túl kemény volt. A lírai muzsikát kedvelem inkább.
– Nos, a Radicstól ez nem várható el. Volt már olyan buli is, ahol végzett a szája, mert foggal pengetett. Most is csinálta, de úgy látszik óvatosabb volt, és nem ivott annyit, hogy elveszítse minden önuralmát. De nemigen érdeklő semmilyen sérülés. Vodkával fertőtlenít. – Nelli összerázkódott, tényleg nem neki való az ilyen keménykedés. Majd hirtelen hozzám fordult. – Látod ott, azt a lányt? – Kéménysötét volt, nem láttam semmit; csak a tömeg, ahogy hullámszórt végig, ki a kikötőből, a buszmegálló felé. – Nem látom. Semmit se látok...

– Akkor idehívom... Vera! Verám!! Gyere már ide légyiszi!

Vera a közelbe ért. Én még ilyen csodát nem láttam. Meg is tántorodtam és araszolni kezdtem hátrafelé, mint a rák. Örök vágyam, álmom, maga az elérhetetlenség állt előttem. Lány, aki fekete. Vállig érő dús haj, szemöldöke is vastag, szép ívű, arca amerikai színésznőé. – Ő a Vera. A barátnőm. Ismerkedjetelek meg.

Megismerkedtünk. Subri és Nelli Erzsébet felé vették az irányt. Mi meg sétálni kezdtünk, bele az éjszakába. Szótlatlanul. Mit mondjak ennek a gyönyörűnek? Merjek? És ha elküld a fenébe? Esetleg lekever egyet? A közelben senki. Ha pofon vág, én érzem csak, nekem lesz másnap vörös a képem, akkor meg mi ez a majré?

– Te, meg a Nelli együtt is dolgoztok? Egy helyen...?

– Igen. Május 1. Ruhagyár Elegant.

– Húha! Az Elnök utca egyben. Igaz?

– Honnan tudod?

– Tőlünk szállítanak oda is anyagot. Mert én meg a Subri, vagyis a Mocsári Pali a Magyar Posztóban melóznak. Láttam a szállítólevélen. Május 1. Meg ez a Martos Flóra – emeltem föl a hangom. – Csupa komcsi mind. Nagy fantáziára vallanak.

– Uszítunk a fennálló rend ellen? – Kuncogott a lány.

– Igen! Egyfolytában. Sitten végzem, az biztos. Bekaszliznak, de nem ám a politikaiak közé! Nem. A köztörvényesek fognak móresre tanítani. Csak nem te is... valami besúgó... egy ilyen gyönyörű nő?

– Udvarolsz?

– Megpróbálok.

– Azt lehet. Amit meg mondtál, arról hallgatok, mint a sír.

Vera egyszer csak belém karolt. Megrogyott a térdem. Ez nem lehet igaz. Ez most nem a valóság. Álom, melyből csipásan ébredek, és a satura

támaszkodva várom, hogy kezdődjék a hajtás. De nem. Nem ittam semmit, örült nem vagyok, ezt pszichiáter mondta anyámnak még a középiskolában, mert a hisztim nem múlt; semmiféle gyógyszeres kezelésre nincs szükségem. A hisztimet meg el kell viselni, majd lehiggadok. Ebben is maradtunk. Otthon. De máshol nem tolerálták. Csak nehogy itt és most kitörjön belőlem ez a kislányos förtelem. Ezt a nőt nem szabad elengedni.

Másnap hétfő, a legtöbb melós szédelt az átívott éjszaka után, Subri és én fittekk voltunk, bár én is úgy éreztem magam, mint a részeg. – Na, mi volt? Elkúrtad a Verát is, mi?

– Tévedsz, öregem! Belém karolt. És dumcsiztunk. Kicsit gyanús lett a dolog, mikor azt mondta, ma nem ér rá. Holnap? Akkor se. Tudod mit szokott ez jelenteni? Hogy soha. De akkor? Mire ő: szerdán! A Székelycsárdában!

– Akkor spórolj haver. Marha drága ez a hely.

– Csak nem akar vacsorázni?

– És ha igen?

– Akkor én szódát iszom. A többi lóvét meg ráköltöm.

– Fűtened kell. Állandóan. Nelli mesélt róla. Nem tőlem tudod, de vőlegénye van.

– Hogy abba a bánatos, peches, kisfiús nénikémet!

– Nyugi, mert megüt a guta és akkor hiába vár a csárdában. A krapek katona. Hét hete van hátra. Addig ki sem engedik. Első lépcsős. Harcoló alakulat. Addig viszont... szóval hajts rá. És el ne basszad. Ez nem olyan csaj. Kettőt már fölpróbáltál. Ez annál több!

Ezt én is éreztem. A többiek? Mit többiek! Az a kettő. Huszonegy évesen. Hát nem a világ nyolcadik csodája! Vera. Vera. És még egyszer Vera. A hiányába voltam szerelmes. Szerelmes voltam? Nem tudtam akkor még, mi is a szerelem. De éreztem, tudtam, bizsergett bennem, hogy itt valami más történik. A két éjszakát félálomban fetrengtem végig. A szerdára vártam. A melóhelyen ímmel-ámmal, a szokásosnál is lazábban hagytam a munkát, hogy más is hozzáférjen. Hiába minden. Gondolataimat próbáltam elterelni. Subrival dumáltam. Hogy mi lesz nyáron. Mi van a csajával. De minden mondat, minden gondolat mögött Vera nevető szempárja tündökölt. Befészkelte magát a kisagyba, a gerincvelőbe, a zsigerekbe, a szívbe, a szívcsúcsba, stimulálta a sinuscsomót, a hajam tövében is ő volt, csiklandozta a fejbőrömet, pedig még nem ért hozzám, nem tudhattam milyen a simogatása, ujjai miként futkároznak a bőrömön, nem tudtam semmit, mégis ő már én voltam, belém sült, belém olvadt, kismama lettem, aki a szíve alatt hord egy felnőtt nőt, de meg nem szüli soha. Bunkó szokás volt akkoriban, hogy szívtunk a csajok után. Volt, aki vette az adást, legtöbben oda se néztek. Hétfő reggeltől nem szívtam többé. Jobbnál jobb nők mentek a zuhany

alá a műszak végeztével, de még csak rájuk sem néztem, nemhogy szívtam volna. Fejem folyton pörgött, mert hátulról is végig kellett mérni a nőt, sajnáltam, hogy ilyen az emberi csontváz, mert egyszer csak kattan a nyak és nincs tovább, jó lett volna valahogy úgy, mint a bagoly. De nem lehetett. Így hát meg kellett fordulni teljes testtel, ami már feltűnő volt. Most meg? Eszembe se jutott. Furcsa volt az is, hogy egyik nőben sem láttam Verát. Mert még ha hasonlított is valamelyik, Vera nem lehetett. Boldog voltam. Bár nem tudtam, mi az a boldogság, de ez a megmagyarázhatatlan, nyugtalan bizsergés, talán a boldogság. Józan szalonspicc. Mely állandósult. Nem tudni. Szerelmes voltam. Ezt viszont bizton állíthatom.

Heves szívverés a Székelycsárda előtt. Este hat. Március utolsó hete. Május végén jön a katona. És elveszi Verát. De addig is... Nem voltam olvasott ember. Hacsak nem számítjuk olvasmánynak az összes sci-fit, ami akkortájt megjelent, meg valamennyi Vernét, és az indiánregények tömkelegét. És erre a tudatlanságra jött, mint a váratlan nyári zápor a nőgyűlölő nagy filozófus, Schopenhauer. A Munkásotthon könyvtárából szerettem volna kikölcsönözni, de nem lehetett. Régi, század eleji fordítás. Csak helyben olvasható, de nem ajánlatos. Miért? Szocializmust építettünk, és hát egy ilyen dekadens... Idős hölgy volt a könyvtáros, megesett rajtam a szíve és kezembe nyomta a filozófus metafizikai írásait. És én, a műveletlen, azonnal értettem mindent. Ami megfogott, azt azonnal megtanultam és fújtam kívülről, nőknek persze nem mertem mondani soha, de most eszembe jutott Verára várva. „Minden szerelmetesség bármily légies is egyébként, csakis a nemi ösztönökben gyökerezik, sőt egyáltalán nem is más, mint közelebbről meghatározott, specializált, mondhatnánk a legridegebb értelemben individualizált nemi ösztön.” Ridegség? Nem értettem. Most nem. Olyan forró voltam, mint a kályha. Amikor túlzottan megpakoljuk és narancssárgára izzik. Nemi ösztön? De kinek a részéről? A nőé ez az ösztön? Vagy a férfié? Kié az erősebb? Rágtam magam és nem mertem benyitni a Székelycsárdába. Fiatal pár nyitott be, én meg a takarásukban. Vera sehol. Így aztán összesen hárman voltunk a csárdában. Rusztikus bútorok, piros abrosz. Ahová én ültem, folt terebélyesedett, ahogy sokáig néztem, kirajzolódott Franciaország vaktérképe. Nem baj. Most már nem mozdulok. Jönnie kell. Subri megmondta. Nem olyan, mint a többi. Én sem. Bár én tudom magamról. Meg a visszajelzések. De mit tudok Varáról? Honnan veszem én, hogy különb? Benyitott. Azonnal észrevett, úgy mosolygott, hogy leghátsó fogait is látni véltem. Nekem már akkor hiányzott három fogam, még jó, hogy hátulról, de a „kirakat” sem volt makulátlan, két tömés is fogaim közt. Ha valaki nagyon megnézte, bizony látszott. Fölálltam. Vera szájon puszilt. – Szia. Bocs, hogy késtem. De hazarohantam

átöltözni, anyám meg kis híján odakötött a gyúródeszkához. Elront minden tésztát. Amúgy olyan szakács, hogy a Hiltonba is elmehetne.

– És te, ezekkel a szép kezeiddel tésztát gyúrtál?

– Szép kezek? Egy varrónő kezei. Nő vagyok. Ha egyszer családom lesz, muszáj. Mindent meg kell tanulnom.

Nem szóltam. Csak néztem. Szúrósan. Behatoltam a tudatába. El is kapta a fejét. Átnyúlt a másik asztalhoz az étlapért. Istenem! Ebből vacsora lesz. Mennyi is van nálam? Belelapozott. És intett a pincérnek. Sertéspörköltet kérnék nokedlival. Te? – Fejemet ráztam. – Én már jóllaktam otthon. Csak kólát kérnék. De nem túl hideget... – mondtam kissé zavarodottan. Már nem a pénz miatt! Hanem ez a pörkölt... Nem is értettem. A nő nekem nem volt ember. Sokkal több annál. Hamar jött is az étel, Vera kanalat kért, és a nagy merítések után kenyeret tört és küldte le a torkán az étel után.

– Olyan furcsán nézel. Ja! Még nem láttál enni. Zavar?

– Miért zavarna? Jó étvágyat... – dehogynem zavart. Az angyalok nem esznek. Noha a természettudományokban nem jeleskedtem tizenkét évnyi tanulási időszakomban, olyannyira, hogy a bukás határán egyensúlyoztam évről évre, annyit azért tudtam, hogy az anyag nem vész el, csak átalakul. Ez a förtelmes étel, melynek még a látványa is megforgatta finnyás gyomromat, valahol távozni fog. És ezt nem bírtam fölfogni. Vera, ahogy ül a vécén. Ez a csupa illat, csupa melegség, csupa varázslat. A normális, egyszerű agyféltekén tudta a következményeket, a másik azonban elringatott, és belezavart az illúzióba. Az illúzió veszélyes. Mi lesz, ha viszont szeret? És odaköltözik hozzánk, ha anyámék engedik. És együtt kelünk? Akkor rá kell majd jönnöm, hogy nincsenek illúziók. Még magamtól is undorodom fölkelésnél. Hát még ha hozzám is jön! Elcsavarja a fejemet!

– Bocs... látom, elkalandoztál. De most valami más. Ne sértődj meg.

– Nem fogok. Mondjad csak.

– Nem tudhattad, de nekem vőlegényem van. Tavaly télen volt az eljegyzésünk. – Rá se néztem. – Meg sem lepődsz?

– Hogy mi...? Ja, értem. Eljegyzésed volt. De hol a gyűrű?

– Bevágtam a zaciba. Mind a kettőnkét. Április végén lejár.

– Ennyire nincs pénzed?

– Ennyire. Anyámmal élünk ketten. Apám meghalt gyerekkoromban. Anyám meg rokkantnyugdíjas. Amit a gyárban keresek... de neked meséljem?

– Hideg vízre. Tudom. Azért igyekezz. Ne hagyd ott a gyűrűket. Ő? Tud róla?

– A vőlegényem? Nem. Katona. Nem mondtam?

– Nem... – majdnem elszóltam magam, hogy tudok mindent, de gyorsan belekortyoltam a kólába.

– Már csak hat és fél hét. És újra itthon. Ha nem csukják be. Mert folyton balhézik. Verekedős a szentem. – Na, csak ez hiányzott! Akkor nem lehet nyüzüge az ürge. Nincs remény. A nőknek nem kell a magamfajta. Hatvanöt kiló voltam és hozzá majdnem száznyolcvan.

– Én érzem, hogy időben a karjába vesz.

– Honnan az érzés?

– Nem tudom. Istennel vagyok bensőséges viszonyban.

– Hiszel. Ez szép! – Azzal kitörölte a tányért a maradék két körömnyi serclivel. – Jó volt. Én is innék valamit. Szeretem a vörösborot. – Na, még ez is! Pörkölt és bor. Ha még az is kiderül, hogy zsugázni is szeret, meg néha kiugrik a lovira, olykor köpköd is, akkor énbennem, mint bőr alatt vérömleny, fölszívódik a szerelem.

– Fizetni! – Intettem a pincérnek és a zsebemben kotorásztam.

– Szó sem lehet róla. Mindenki a magáét.

– Amikor az eljegyzési gyűrűtök a zaciban pihen? Nem. Hagyd csak rám. Én alig költök valamit a fizuból. És... ne neved ki, de igyekszem magam meghívadni a haverokkal. Kitalálok valami megrendítő mesét. Eddig még mindig bejött. Néha meg én fizetek. Az egyenleg felém pozitív.

– Vera nagyot nevetett és beleegyezett, hogy én fizessek. Öt nap volt még a fizetésig és megvallom, fillérem nem maradt. Majd ad Subri kölcsönt. Adott mindig. Én meg olyan fajta voltam, hogy üldöztem a kölcsönadót. Hogy visszafizethessem. Megbízhatóság mindenek felett. Így aztán más kollégák is adtak pénzt, ha megszorultam. A zaciban folyamatosan vendég volt a Corvina karórám. Egyszer apám észrevette a cédulát és kaptam a fejemre. Miért nem szólok? Hová süllyed az ő fia? Én meg magyarázkodtam. Felnőtt vagyok, megállni a saját lábamon, ez az igazi férfiasság. – De nem tudsz lábra állni! – Ez volt apám véleménye, és igaza volt. De engem akkor tényleg nem érdekelt semmi. Néztem ezt a nőt és úgy éreztem, ilyen lehet az örület. Ez a szerelem nevű izé, ez komoly betegség. Vera megfogta a kezem az asztal tetején. – Tehát mint említettem, férjhez megyek, ahogy leszerel a vőlegényem. De addig járhatunk. Ha ez így megfelel neked...

– Két hónapig? Megfelel. Életem végéig is szívesen. De ha így döntöttél, akkor azt tiszteletben tartom. És...

– És?

– Nehéz ezt kimondani. Vera... én még ilyen nővel, mint te, nem találkoztam. Teljesen megzavarodtam. Azt hiszem, nem hiszem, tudom, beléd szerettem.

– Marhaság. Csak úgy érzed. Én inkább azt hiszem, pusztán szexuális vágy van benned. Óriási éhség.

– Az is. Volt már csaj az életemben. Vágy is. De ez, veled, ez valami más. Nem vagyok hülye. Csak azért mert lakatoskodom a Posztóban. Ne nézz le légy szíves. Komoly filozófiákon rágom át magam. És fölfogok minden szót, gondolatot, gesztust. Hidd el. És nem várok viszonzást. A dolog úgyis egyoldalú. azt azért elárulhatnád, hogy vajon te, szerelmes vagy-e a vőlegényedbe? És ő beléd?

– Folyamatosan levelezünk. Néha fölhívom.

– Nem ezt kérdeztem.

– Hagyjál engem békén! Mit tudom én, hogy szerelmes vagyok vagy sem... Te vagy az első, aki ilyenekkel traktál. Hogy ő, ott a seregben mire gondol, honnét tudjam. Ő sem mondott nekem még ilyeneket. De jól vagyunk egymással. És különben is. A szerelem állítólag elmúlik. És akkor mi van? Szétválunk? Vége? Ugyan már. Szeretjük egymást, jó apja lesz a gyerekeknek. Ezt én érzem. Minden nő érzi, kihez kell hozzámenni.

–Na. Pontosan ezt mondtam volna én is. Helyetted. Mert tudom, hogy így van. És köszi, hogy két hónapig szerethetlek. Ha nem zavar. Mert az már mégiscsak borzasztó volna, ha zavarna a szerelem. Ne zavarjon. Körtöld. Idd ki minden cseppjét, mert május végére véget ér.

– Jó, rendben, szeress, ha neked ez a dilid.

– Vigyázz, mert az bőrérítkezéssel jár. Állandó zrika. Mások előtt is.

– Bőrérítkezés?

– Igen! Simogatni foglak. Átölellek. Érezni szeretnék. Nem úgy, ahogy az utcán látod. Megy a krapek elől, a nője meg ballag utána. Az ember nem is tudja megállapítani, hogy közük van-e egymáshoz. Ezt én nem bírom idegileg. Ha valaki velem van, az velem van. Testben és lélekben egyaránt. Szereted az állatokat?

– Van macskánk.

– Az kevés, hogy van. De szereted-e?

– Nem gondolkodtam rajta. Kint van az udvaron. Én etetem.

– Vedd néha ölbe. És dorombolni fog. Simogasd. És szeretni fog. Minden érdek nélkül. Én is ilyen állatka vagyok. Nincsenek érdekeim. Csak a tiszta szeretet. Az önzetlen kitárulkozás.

– Fura egy srác vagy te, hallod-e!

– Miért fura, ha valaki ember? Nem több és nem kevesebb?

– Hát én mi vagyok? Nem vagyok ember?

– Te... és általában a nők nálam nem emberek. Többek. Tündérek? Angyalok? Nem is tudom. De szálljunk vissza a földre. Ember vagy. De lehetnél sokkal jobb ember. Nietzschei értelemben: emberibb ember.

– Milyen értelemben?

– A vőlegényem? Nem, Katona. Nem, mert ő nem ember. Ő ember nem vagy.

– Ja, Nietzsche. Német filozófus. Nem bonyolult ez a tétele. Azt írta, hogy Isten halott. Mert megöltük őt, mi, emberek. És ha így van, kell valami más helyette. Az übermensch. Az emberibb ember. Én ezt marhaságnak tartom, mert nincs ember, aki fölérne Istenhez.

– Hogy miket tudsz te? Lakatos létedre!

– Kamu lakatos vagyok. Gimibe nem vettek föl a hármas átlagommal. Maradt a szakközép. Mert érettségi kellett. Apám agyoncsapott volna, ha a fia nem érettségizik. És muszáj melózni, mert ha káemkás lennék, bevágnának a síttre.

– Gondolnád, hogy én még csak nem is érettségiztem?

– Nem. A szemed nemcsak szép, de értelmet is sugárzik. Az érzelmeid azonban...

– Szóval csak az ipari sulit jártam. Varrónő. Nem nagy kaland. De ősztől a dolgozók esti iskoláján folytatom a tanulást, mert én is leérettségizek. Az az álmom, hogy divattervező leszek. A lányok az én gyönyörű ruháimban billegnek majd a kifutókon.

– Miért is ne! Kellenek az álmok.

– És te? Nem akarsz továbbtanulni?

– Nem. De kellene. Csakhogy felvételi van. Tesztlapok. Én meg nem adatokat tárolok a fejemben, hanem gondolatokat. Az ott meg kevés. Aztán nem nagyon csípi, ha valaki szakközépből próbálkozik a Bölcsészkaron. A gimisek előnyben. Legföljebb estin. Meló mellett. Ahogy én elnézem magam, hát nincs sok kanalam hozzá!

– Nehéz. Tudom. Jól van, na! Ne lógasd az orrod. És szeress nyugodtan.

– Nevetett Vera és hátrasimította dús, fekete haját.

– Ígérd meg, hogy a macskádat jobban fogod szeretni...

– Megígérem.

– Állatot öltél-e már?

– Agyonnyomtam egy pókot.

– Nem ilyenre gondoltam. A háziasszonyok...

– Tyúkot vágni? Nem! Pedig nem félek a vértől. Csak az a nyiszálás, vergődés... eleget láttam anyám kezében. Néha le kellett fognom a lábát. Az is elég volt. Amúgy közömbös. Mert enni kell.

Kiléptünk a székelycsárdából. Csak ott volt fény, ahol a kirakatokból kizuhant a járdára. Aztán hosszan sötétség. Magamhoz húztam Verát. – Megcsókolhatlak?

– Pörköltös a szám.

– Leöblítetted borral.

– De akkor is. Olyan ciki. Most ne. Legközelebb nem eszem semmit és hozok rágót. Jó? Fogadj szót... most az egyszer. Kárpótollak.

Legközelebb szombaton volt a randi. Akkoriban kéthetente volt szabad szombat. Én épp nem melóztam, Vera pedig délutános volt. Kettőre kellett beérnie a gyárba. A Nagyvárad téren találkoztunk, annak a hatalmas, Londonra emlékeztető klinkertéglás palotának a tövében, ahol étterem kínálta magát intim bokszjaival. Leghátulra ültünk. Dél volt, alig lézengett néhány vendég. Több volt a pincér, mint a kuncaft. Vera szép volt, most láttam sminkben, száján halvány rúzs, szemhéján kékes árnyalat, mely feketeségét még jobban kiemelte. Farmernadrágban volt, mely feszesen tapadt izgató domborulataira. Eddig még nem láttam szoknyában. Meg nem kérdezem tőle, hogy miért. Nem merem. Valamit titkol a testéből? Pedig a szoknya az nagyon izgatott mindig. Valami látszik is, meg nem is. Rejti a lényegét, tudjuk nagyon jól, hogy mit, mégis leskelődünk. És hát a kéz, mennyivel könnyebben siklik a harisnyátlan, szőrtelen combokon, oda, ahová... és eszembe jutott Subri, aki mindig azt mondta, neked haver ott jár az eszed, ahol másnak a keze. Nem mintha neki nem ugyanaz lett volna a sorsa, mint az enyém. Pedig ő két lábbal állt a földön, igazi lakatos volt, nem álmodott nappal, és mégis. Szükszavúsága már a némasághoz közelített. Mert ugye a nők nem szeretik a sok dumát. Térjünk a lényegre. Ha ezt tettem, akkor meg az volt a baj, hogy túlságosan gyors vagyok, nem hagyom, hogy a dolgok kifussák magukat. Nem értettem én a nőkhöz, de Vera most az enyém, két hónapom van rá, hogy talán még ágyba is bújhassak vele. Ha ez nem jönne össze, akkor is!

A leghátsó bokszba ültünk, egymás mellé, én az ablak felé, de mindketten háttal a bejáratnak. – Eddig rágóztam. Semmi pörkölt. És én is kólázom veled. Jó?

– Nagyon. És nem érdekel a vőlegényed. Szeretlek, Vera.

– Minden lánynak ezt mondjátok.

– Mások... lehet. Én még nem mondtam. Legföljebb olyanokat, hogy szimpatikus, kedvelem, de ilyet, szeretlek!, soha. Igaz, ilyen nővel, mint te vagy, nem volt még dolgom.

– Miért? Milyen nő vagyok?

– Eszméletlen.

– Bővebben.

– Csodálatos. Szép. Okos. Csinos. Kedves. Bájos. Mit mondjak még? De kérdek én tőled valamit. A te híres vőlegényed mondott-e neked ilyesmiket?

– Nem. Harapófogóval kell kihúzni belőle mindent. A maga módján szeret, de nem képes kimutatni az érzelmeit.

– Hát persze, hogy nem! Mert nincsenek neki!

– Nem is ismered! Hogy mondhatasz ilyeneket?

– Őt nem. De hasonlókat ismerek. A nő pusztá tárgy nekik. Aki azért van, hogy fogja a fakanalat. Meg a gyereket nevelje. De tovább megyek. A nő mint tárgy, tárgy a szexualitásban is. Érted? És ez az én legnagyobb bajom.

– Mert te is tárgynak veszed a nőket?

– Ellenkezőleg! Embernek. És mint említettem a múltkor, emberen túlnak. Akit dédelgetni kell, simogatni, szeretgetni, elmenni mellette és hozzáérni, becézni és sok-sok puszi. Jártam pár csajjal, valósággal megbotránkoztatónak tartották ezt a viselkedést. Hogy ők már nem kislányok. A nővel nem így kell bánni. Kérdelem én, miért? Mert bevésve ott van az agyamban, hogy pénz számolva, asszony verve jó? Micsoda képtelen és aljas beidagzódások ezek? – Vera közelebb húzódott. Megfogta mindkét kezem és a szemembe nézett. Éreztem, hogy belepirulok.

– Engem csak nyugodtan kényeztess. Simogass és becézz. Mert soha nem tették velem. Nyugodj meg. Én nem vagyok olyan, mint a többi. Legalábbis is, ami az igazi nőiességet illeti. – Meg sem várta, hogy reagáljak, lecsukta szemét és száját csókra kínálta föl. Megcsókoltam. Nem tartott soká. Vera elkapta a fejét és kinézett az ablakon. – Most meg mi a baj?

– Semmi különös. Tele vagy elmélettel, de a gyakorlat... te nem tudsz csókolózni. – Erre már fölkaptam a vizet. Csak semmi hiszti, próbáltam nyugtatni magam, elszámolni tízig, húszig, bár ezek a módszerek mit sem értek nálam, én csak üvöltözni tudtam, szidni minden rokont, oldalágiakat is, de most vigyázat, nem tehetsz semmit, mert ez a nő lelép, ez tényleg nem olyan, illetve mégis, mert ezt már más is mondta, én meg gyakoroltam szorgalmasan, csak azt nem említette senki, hogy miért is nem tudok én csókolózni, amihez, gondoltam én, nem kell felsőoktatási végzettség.

– Mondjad. Mi az, ami nem stimmelt.

– Nyelvemmel éreztem a fogaidat.

– Egál. Te sem tudsz csókolózni. Mert én meg a te fogaidat éreztem. Nyissuk nagyobbra a szánkat? Vagy mi?

Vera hallgatott, látszott, hogy szétveti a düh, erre nem számított. – A vőlegényed a csókkirály? – Vera nem válaszolt. Talán még nem is csókolózott azzal a bakával. – Nem tudod, mi? Majd az esküvő után adjuk oda egymásnak, amink van? Igaz-e? A hagyomány. Hagyjuk. Idd a kólát, mert nagyon meleg lesz. – Ittunk. Vera lassan lecsillapodott, érezhette, hogy velem nem is olyan könnyű. Ekkor valami olyat éreztem, amit eddig soha. Így nő még nem nyúlt hozzám. Benyúlt a lábam közé és mintha gyúrná a téstát. Elakadt a lélegzetem. Közben csókolta a nyakamat, az arcomat, a számat pedig megnyalta, és megint csókolóztunk. Most már nem éreztem fogakat, s én is igyekeztem elrejtetni az sajátomat. Hosszan tartott a csók. Meg a fogdosás. Én miért nem kezdtem simogatni a mellét? Nem tudom. Lebénultam. Bábuvá merevedtem. Vera csillogó szemmel nézett rám. – Most jobb volt, vadd be!

– Mindjárt elájulok!

Úgy nevetett ez a gyönyörűség, hogy kihallatszott az utcáig.
– Lassan mennem kell. Kettőkor már a varrógép fölött görnyedek.
– Szegénykém. És köszi. Ilyen élményben még nem volt részem.
– Sejtettem. – Na, most ki fog fizetni? – Hagyd, hogy most én fizessek.
– Nőnek nem illik. Én vagyok a fér... illetve mit tudom én, mi vagyok. Éretlen, de lassan érő férfi! – Vágtam ki magam. Vera nem figyelt, pénztárcájából bányászta ki az aprópénzt.

Odakint, az Üllői út forгатagában, a halványan fénylő napsütésben megéreztem, hogy nedvesedik az alsóm. Vastag, sötét, mert új volt a farmerom. – Valamit otthagytam – mondtam hirtelen. – Várj meg, mert elkísérlek az Elnök utcáig. Egy perc az egész. – Beléptem az étterembe, fölkapkodtam az asztalokról vagy négy szalvétát és bezárkóztam a vécébe. A mostanra már kipiszkálhatatlanná zsugorodó hím vesszőmet a herezacskóval együtt alaposan becsomagoltam. Csak folt ne legyen, mert nincs mivel eltakarnom. Vera mozdulatlanul állt, arcát a fénybe mártva. Néztem. Mint Tiziano Bűnbánó Magdolnája. Csak a koponya nem világított a keze alatt. Én magam voltam a koponya, lerágva rólam minden hús, ér, ideg. – Itt vagyok. Mehetünk. Megfoghatom a kezéd? – Vera bólintott. Így mentünk végig az utcán. Befordulva az Elnök utcába kivette kezét a kezemből. – Pletykásak a népek. Megérted, ugye? Nem szeretném, ha híre menne, hogy együtt járunk, miközben...

– ...miközben gyűrűs menyasszony a kisasszony – nevettem.
– Valahogy így. Egyetlen barátnőm van, a Nelli. Őt nem érdekli, benne megbízom. De a többiek! Inkább férfiak közt dolgoznék. Borzalmasak a nők, így tömegben.
– El tudom képzelni. Vigyázz magadra. És semmi túltermelési örület. A sztahanovizmusnak vége.
– Te könnyen beszélsz, mert órabéres vagy.
– És?
– Mi teljesítménybérben vagyunk. Amennyit varrok annyi a pénz. És a normát hónapról hónapra emelik. Mert tudják, hogy megtermeljük azt is. A fizetés persze nincs arányban a teljesítménnyel. Maszek leszek, ha minden összejön. Otthon fogok varrni, és dupla ennyit keresni.
– Mire vársz?
– Lábbal hajtós Singerrel nem sokra megyek. Elektromos gépre gyűjtök. Kelet-német. De jó cucc, azt mondják. Tele vagyok szabásmintákkal, akár a legújabb párizsi divat szerint is tudok dolgozni. Anyám gyűjti a külföldi divatlapokat. Ellopja őket, na! Fodrásznál, orvosi rendelő várójából, onnan, ahol ki van téve ilyesmi, hogy a várakozók ne unatkozzanak. Igaz, régebbi számok, de a divat nem változik percről-percre. Na, puszika neked, hívjál a

jövő héten. Délelőttös vagyok, nálunk még nincs szabad szombat. – Papírt vett elő retiküljéből és szemceruzát. – Fölírom a számomat. Két szót válthatunk, azt is stikában. – Még akkor is ha téged hívnak?

– Akkor is. Sőt. Én nem is hívhatok senkit. Telefon közelébe sem engednek az irodisták. Jelentik a főnöknek. Tiszta kapitalizmus.

– Korai. A vad. Ami ellen az a nyomorult Marx tiltakozott. És joggal. Ezek meg, ott az üzemekben mind marxisták. Azt se tudják, isszák, vagy eszik. A mi papunk többet tud róla! Legszívesebben bemennék és bele-másznék a fejükbe!

– Na, még csak az hiányozna! Szia! – És már futott is, a portánál fölmutatta a belépőjét és én nem láttam többé. Egy hétig legalább is.

Egy hét önelküle puszta kóválygás. Nem mentem sehová, semmi buli, Subri már könyörgött, hogy menjek vele koncertre, de én mozdulni sem bírtam. A hiánya, az volt ennek a szerelemnek a csúcsfoka. Pedig vágytam rá nagyon. Szexre is gondoltam. Volt mivel, volt kivel, de nem volt hol. Most ezt az időt értük. Mert tényleg. Hol vigyem ágyba?

Újra szombat, most mindketten délelőttösök voltunk, én előbb lelép-tem, szálltam a villamossal, az Elnök utcáig meg úgy futottam, hogy arra még maga Jessie Owens is csettintett volna. A szerelemben nincsen fáradtság, olyan, mint a mániás-depressziós betegnél a mániás szak. Nem enni, nem inni, csak hajtani, élvezni az életet, az alvás is szükségtelen, de a vége az összeroppanás, s ha az egész nem csúszik át depresszióba, egyszerűen elég az ember. Én nem égtem, én lángoltam, fáklyaként a napsütésben, benne a tavasz közepében, áprilisi tébolyban, ahogy mondani szokás, annyi fűszál, ahány faszál. Jó, itt beszúrhatnánk még egy I betűt, de ne legyünk gusztustalanok, mert a szerelem mégiscsak komoly dolog, izzás és szenvedély, mely életben tart, reményt kínál, akkor is, hogyha nagyon jól tudjuk, hogy reménytelen és egyoldalú. Ott toporogtam a gyárkapuban, majd ömlöttek a dolgozók a sötétségből a fénybe, akkor én behúzódtam a kerítés kiszögellése mögé. Lestem Verát. Jött. Nellivel, kart karba öltve. Akkor Subri is itt lehet valahol. De nem. Nellivel összepuszilkodtak, Vera megállt a járdán. Körülnézett, órájára pillantott, fejét rázta. Én meg előbújtam.

– Nem késtem! Itt várlak már negyed órája.

– Na azért! Férfi ne késsen! Az a nők dolga... – Vera mosolygott és már csókolóztunk is, pedig mögöttünk még szivárgott az emberár, de nem érdekelt, Vera, meg úgy látszik mégsem fél a pletykáktól, az a nagy marha vőlegénye úgysem fog elé jönni soha. Vagy már nyárra maszek lesz ebből a lányból. Édes volt a csók, hosszú, már a fulladás határán hagytuk abba. – Gyere, és menjünk el hozzánk... na, most mit bámulsz?

– Tésztát gyúrni? – Kérdeztem bamba arccal, mire Vera annyira elkezdett nevetni, hogy aki messziről nézi, biztos hihette volna, hogy részeg. Meg is tántorodott, fogtam a derekát, el ne essen.

– Mást fogunk gyúrni – nevetett tovább. – Érted már?

– Mégis, mit?

– Egymást, te naiv fiúcska!

A külváros külterületén laktak. Fölismertem az utcát, gyerekkoromban innen hurcoltam haza a cserepalackot a gáztűzhelyhez. Magam gyártottam a kocsit, mely két keréken gurult, másfél méteres vasbetonszál kúszott föl a tengely közepéből, melyre keresztbe hegesztettem a fogantyút. De nem ez volt az igazi találmány. Hanem hát középtájon az U alakú öt centi széles fémszalag, melynek mindkét végéhez bőrszíjat szegecseltem, ebbe jött a gázpalack, melyen átvetettem mindkét szíjat, s mint a nadrágnál a derékszíjat, a megfelelő lyukig húztam, melybe belefűródött a csat, s már rögzült is a súly. Idős asszony szólított meg, hogy ezt meg hol vettem? – Magam csináltam – Húztam ki már akkor púposodó hátamat. – Nem csinálna nekem is? Megfizetném. – Igent mondtam, fölírta a címét egy cetlire, aztán a dologból nem lett semmi, pedig, mint Vera, már én is a sorozatgyártásról álmodoztam, négyszáz forintot kaptam volna darabjáért. De lusta voltam és nem mentem el a zsibajra, hogy vegyek kereket, csapágyat, apám ívhegesztője zárlatos lett, úgyhogy ellentétben a T-modell fölülműlhatalan sikerével, nem lettem gyártó. És most ebben az utcában ballagtunk, persze földút, a járdán is csak a por, és közeledtünk a ház felé. Vera maga mögé tessékelt. – Halkan. Ez nem lehet igaz!

– Mi? – Suttogtam.

– Anyám azt mondta, elutazik apám nővéréhez. Három napra. Nagyon kárálnak a tyúkok.

– Hápogni nem tudnak – kuncogtam.

– Ne hülyéskedj. Akkor van ilyen vircsaft, ha vágni viszi anyám a csirkét és a többiek ordibálnak, vagy ha eteti őket. Gyerünk közelebb. Belesek a kerítésen. – Hézagos fakerítés volt, éktelen csomókkal, alját már megette a nedvesség. Vera meg kukucskált. Kicsit szégyelltem magam, mert eszembe jutott, hogy én is ezt csináltam folyton, amikor a szomszédom lányát lestem, mikor bikini alsóban, félmeztelenül napozott.

– Vág?

– Nem. Etet. Nem utazott sehová. Húzzunk innen, mert ha meglát...

– Elmondja a vőlegényednek. Igaz?

– Már ma megírná levélben. Na, most mit csináljunk?

– Ne bánkódj, ez így is teljes, én így is boldog vagyok, el sem tudom mondani mennyire. Bár meg tudnám fogalmazni! Nagy író lennék... –

Gyorsan elhallgattam, nehogy eláruljam magam, hogy olykor verseket fabrikálok, más nagy költők műveit írom át, betartva a szótagszámot, a rímet, de ebbe csak belebukni lehet, mert ez olyan kisfiús, hogy az már gyomorforgató. Mert ha nem költő az ember, akkor ne írjon. Még magának se! Ez volt az elvem. És olvastam a nagy költők életrajzait, akik komoly és nagy szerelmes verseket írtak, halhatatlanokat, és a nők annyira értékelték, hogy több költő behalt a nagy érdektelenségbe. Verának sem beszéltem semmi ilyesmiről, mert úgysem értette volna, plusz elárulni a gyöngeségemet, hogy vannak érzelmeim, melyek túlcsordulnak, mert nincs akkora edény melybe, ha beleönteném, színültig meg ne telne, s akkor elég egy bármily puhán is elvégzett, de rossz mozdulat.

– Mit tegyünk most? – Meredt rám kérdőn Vera.

– Tudod mit? Sétáljuk el a Májuskertbe!

És már mentünk is. Nem volt messze. Vera szomorúbb volt, mint én, és ez legyezgette magzati állapotában leledző hiúságomat. A Májuskert volt a legelőkelőbb hely. Este bárként fungált, amúgy cukrászdaszerű volt, sütemény és üdítőitalok, de rövidet is föl lehetett hajtani, és még csak nem is vizezték. Beültünk. Halk zene szólt a gépből.

– Bedobok egy kettést. Mi a kedvenc számod?

Vera gondolkodott. Mit válasszon? Ahogy így elnéztem, Kordát vártam volna, vagy valami még nyálasabb nótát, de meglepetésemre Vera, mint aki föltalálta a kanálban a mélyedést, halkan szólt.

– Mindig az a perc, a legszebb... – Fényes Szabolcsot kér? Bedobtam a kettést. Cserhádi Zsuzsa tiszta, csengő hangja uralta a teret. – Szabad egy táncra? – Vera elcsodálkozott, de amikor meglátta, hogy egy másik pár is elkezd lassúzni, odabújt hozzám. „Az a perc a legszebb perc, mit meg nem ad az élet” – lebegett a dal én meg a mennyekben jártam. Éreztem Krisztus közelségét. Éreztem már máskor is, hittanórán, gyónás után, áldozáskor, de most, mintha bőrét is érintettem volna. Az ő ajándéka volt ez a démoni nő. De tudtam, kölcsönbe kaptam, és vissza kell adnom, mikor lejárt az idő. Kattant a gép. Visszaültünk a helyünkre. Megköszöntem és megcsókoltam a kezét. – Na, édes Verám, ma kirúgunk a hámból. Maradt némi pénzmagom a fizetésemből, azt most elverjük. Rendelj valami finom sütit.

– Somlói galuskát ennék... ha nem kerül túl sokba. – Sokba került, de nem ez volt az érdekes. Én olyan buta voltam süteményfronton, hogy nem értettem. Hát ez a lány már sohasem tud leszokni arról a gusztustalan nokedliről? Galuskát kérnie egy ilyen helyen? De ott volt a lapon, úgy látszik étteremmé nőtte ki magát a Májuskert. Egye. Én csoki tortát kértem, egy szeletet. Na, még kóla is belefér. Nekem hozták ki először a tortát. Száraz volt, krém benne alig. És amikor megláttam Vera előtt a csokival és tejszínhabbal leöntött

piskótás csodát, már szerettem volna a falba verni a fejemet. Csak ki ne mondjam. Csak el ne áruljam, mekkora tahó vagyok. Most már késő volt, hogy én is rendeljek egy ilyen, mert azt már nem tudtam volna kifizetni. Mindenesetre egy életre megtanultam, hogy a szavaknak többféle jelentésük van, a magyar nyelv már csak ilyen színes és gyönyörű.

– Te, mondd csak – kérdezte váratlanul Vera. – Lefeküdnél velem?

Kiesett a kisvilla a kezemből. Most mit mondjak? Hogy hát persze, ez minden vágyam? Vagy azt, hogy Isten őrizzen? Nem érdekel, jó így is, járjunk csak, a szex másodlagos? Csak néztem. Ő meg a száját törölgette a szalvétával. – Na? Mondj már valamit!

– Hát... hogy... én. Hogyan is mondjam. Nem is tudom... – ennyi telt tőlem, ennyi volt, amit ki tudtam nyögni, éreztem még a fejem búbján is, hogy alkalmatlan vagyok, egy kis senki, aki ilyen lányt nem érdemel meg, örüljön, hogy él igenis a katona vőlegény az igazi férfi, attól még meg sem kérdezik a nők, hogy kellene-e, mert mire kimondanák, már régen gerincen volnának.

Hétfőn mindent elmeséltem Subrinak. Fejét csóválta. Subri rém buta volt, de a napi realitásokat jobban vágta, mint én. – Mit mondhattam volna?

– Semmit. Visszakérdezni!

– De mit?

– Például. És te? Mármint te, kedves Vera, lefeküdnél velem? – Igaza volt. Erre aztán Vera nem tudott volna mit mondani. Ebben maradtunk. A munka nem ment, mint rendesen. Álmodoztam, vártam a semmire, hogy talán. Még belefér.

– Jössz-e felvonulni május elsején? Tudod! Nem kötelező, de ajánlatos...

– Nem én. Inkább másodikán. Akkor már nincs az a nagy tömeg.

Subrinak egy szál humorérzéke nem volt, így nem is nevetett, én meg harsányan röhögtem, már láttam is magam, ahogy másodikán kószálok a felvonulási téren, kezemben hatalmas tábla, rajta nagybetűkkel: ÉLJEN A POSZTÓGYÁR! – Hülye vagy te. Kezeln kéne. Csak elbaszol mindent. – Subri mérges volt, még a fürdőben sem szólt hozzám. Én meg tényleg nem mentem ki felvonulni.

Aztán elszállt a május is, mint a fölöröptetett galamb idegen dúcból, így aztán soha nem tért vissza. Ez a május. A szalmaszál május. Mert nem lett a kapcsolatunkból semmi. Csak ismétlődött minden, lefekvésről többé szó sem esett, csak a rideg közlés. Vége. Mert leszerelt a katona. Nem bírtam belenyugodni. Vártam Verát a gyárnál. Rám se nézett. Nellibe karolt és még két középkorú asszonyba. Messziről kiabáltam. Szeretlek! Másnap a villamosmegállóban. Szemerakélt az eső. Az esernyő takarásából lestem. Vidám volt. Nellivel kacarásztak. Házukhoz is odasettenkedtem. Láttam,

hogy magot szór a tyúkoknak. De sehol a pasas. Pucolnom kellett, mert anyja jött a kapu felé. Idős asszony volt, vagy legalább is annak látszott. Nem hasonlított a lányára. Így ment ez napokig. A strandon aztán. Subrival heverésztünk, amikor megbökött. – Odass! – Vera volt az egyrészes fürdőruhában, mellette nálam fejjel magasabb, sörtésre nyírt, kerek fejű férfi, minimum nyolcvan kiló. Most jöttem rá, Vera miért nem hord soha szoknyát. Nő számára tragikus. Vastag volt a bokája.

Leültek a nagymedence partjára, pokróc, törülköző. Heverészás. Itt a strandon minden nap összetrombitáltak kis házi úszóversenyt. Ha sóherek voltunk, mindig beneveztem, mert nagyon ment a mellúszás, százon, két-százon, ha korábban kezdem, kisebb bajnok is lehetett volna belőlem. Mindig jutott a nyereményből pár üveg sör, koponyánként két-két lángos. Már csalták a népet a kövekre. – Indulok – mondtam Subrinak, mert megláttam, hogy a fickó is készülődik. – Megverem, itt, a Vera előtt. A surranó pályán. – Föl is álltam a nyolcas kőre. Nem telt be a pálya, öten indultunk összesen. Az úszásnem magánügy volt. Háton is indult valaki, már a medencében volt, a nagydarab fegyelmezetten várt a rajtra. Elindult a verseny. Én féltem a szívgörcstől, ezért belemásztam a vízbe, szoktattam testemet, így a többiek húsz méter előnyt szereztek. Megkezdtem a vágót mellen. A sörtéshajú gyorsan tempózott, mégis én fordultam elsőként, s már jöttem is visszafelé és elsőként nyúltam a falra. Kimásztam a medencéből és rávigyorogtam Verára. Vőlegénye a harmadik lett, én már majdnem megszáradtam, mire a többek kikászálódtak. – Három és fél testhossz a javadra, haver – lelkendezett Subri. – Megvan a napi sörünk.

– Oké. Két üveggel küldessél oda, nekik – mutattam Veráék felé. – Subri sajnálta a sört, de én nyertem, nem mert ellenkezni. Vera szívét persze ez a győzelem sem lágyította meg, bekódolta abba ezt az ormótlan fickót; hagytam. Legyenek boldogok. Ha lesznek.

Otthon aztán bújtam a könyveket, hogy lehet kigyógyulni ebből a szerelemnek nevezett betegségből. Mikor hagyják abba a hormonok a viháncolást. De semmi. Nézzük Schopenhauert. Ő még sohasem hagyott cserben. És megtaláltam. Kijegyzeteltem mindent tőle: „...ha szemügyre vesszük azt a fontos szerepet, amelyet a szerelem játszik minden fokozatában, nem csak a színdarabokban és regényekben, hanem valóban az életben is, ahol az élet szeretetével együtt a legerősebb és legtevékenyebb ösztönnek bizonyul, az emberiség ifjabb részének minden erejét és gondolatát félig szakadatlanul lefoglalja, csaknem minden emberi cselekvésnek végső célja, a legfontosabb ügyeket károsan befolyásolja, a legkomolyabb elfoglaltságokat bármikor félbeszakítja, nem egyszer megzavarja a legnagyobb elméket is, nem ártall zavaróan betolakodni az államférfiak tárgyalásába, és a tudósok kutatásába

sem.” Hú. Ezt egy szuszra! De mi vagyok én? Ifjú, igen. Megzavar a reszelésben. Ott egye meg a fene. Államférfi, tudós nem vagyok. Nagy elme sem. És mégis, igaz. Minden igaz. Megváltoztatta az életemet ez a negyedrészt beteljesült intermezzo. Szünni nem akart az érzelem. Hány nap, hány hét, hónap, mire kiheverem?

Azon a nyáron voltam a legkevesebbet a strandon. Ami az életem volt. Legtöbbet a sötét szobában gubbasztottam. Subri se jött, Nellivel utaztak a Balcsira. Kosztolányi egyik szonettjét írtam át, verset Verának. Csak a szótagszámra figyeltem, meg a rímekre, bár nem tudtam mi is a tiszta rím, de a kész „művet” elfogadhatónak találtam.

Szeptemberben aztán félrevontam Subrit. – Meg kell tenned egy szíveséget. A Vera emlékszik még rád?

– Nem hinném. Akkor látott utoljára, mikor kijöttünk a Martosból.

– Akkor jó. Hívtam a gyárban, már kilépett. Maszek lett. Otthon varr. El kéne menni hozzá. Kamuból. Fölvarratod mondjuk a nadrágodat.

– Kell a fenének fölvarratni!

– Nem érted! Ezzel a dumával tudsz bejutni. És akkor átadnád neki ezt a verset, itt van a borítékban. Én eszkábáltam össze. Talán megérinti a szívét.

– Te még mindig szerelmes vagy, haver. Hol lakik? – Elmagyaráztam. Megmutattam a verset is. Nem értette, mi az a szonett. – Én sem tudom, csak azt, hogy kétszer négy sor, kétszer meg három. De fordítsuk meg. Nett-szo. Így rövid o-val nem sok értelme, de lám, olyan nett az egész. Biztosan innen ered. Vagy nem is tudom. Mindegy. Vidd el neki, könyörgöm! Három üveg sör.

– Négy korsó, haver. Veszélyes ez a meló. Mert teszem azt, otthon van a durung. És annyi. – Egymás tenyerébe csaptunk. Subri kinyitotta a borítékot és csak úgy, magának fölolvasta a verset.

De én utánad vágyon ritka márvány,
sötét hajad s rég, csókjaid után;
íme, botlakozva, költő-sután
hívogatlak én, vadgalamb a párját.

Bensőmben úgy mar élted mint a májrák,
bujkálsz bennem, te győztes partizán,
legyőzől, valahányszor ha bután
rád gondolok, kolostorban királylány.

Csókolóztunk az Elnök utca sarkán,
emlékszem, arcod hosszan eltakarván
tartott a csók. Ott álltunk boldogan.

Egymás karjába, vagy kardjába? dőlve
álltunk: ördög az, tudtam én előre,
kiben naponta egy isten fogan.

– Én nem értek hozzá, de elég szép. A húgom értené. Szegedre ment
koleszba, ott fog járni az egyetemre.

– És Nellit odahurcoltad, mi?

– Naná! Együtt élünk. Csak anyám belepofázik mindenbe. Akkor elhú-
zunk valahová. Na jó, haver. Még ma elviszem ehhez a nőhöz. Ha megsé-
rülök, te fizeted a kórházi költségeimet!

Azon az éjszakán szemhunyaszt sem aludtam. Mit mond majd Subri? Jó
hírrrel jön? Szeret ez a nő? Csak forgolódtam az ágyban. Alig vártam azt,
amitől a víz kivert, hogy csörrenjen a vekker.

– Hát, haver, nem jártam szerencsével – kezdte Subri másnap a műhely-
ben. – Azt tudod, hogy összeházasodtak? – Idegesen legyintettem. – No,
mindegy is. Az a krapek légpuskával lövöldözte a verebeket az udvaron.
Én meg bekopogtam Verához. Mondtam a nadrágot, lemérte, nincs itt mit
fölhajtani, de én megsúgtam, ez csak ürügy, tőled hoztam hírt és átadtam a
verset. Elolvasta, összehajtogatta és elrakta a köpenye zsebébe. És tudod
mit mondott?

– Mondd már!

– Hogy te is huligán lettél?

– Micsoda? Huligán? A vers huligánság?

– Én sem értem, haver. Meg azt is mondta, ha nem szállsz le róla, a fér-
jével fog agyonveretni. Így mondta, szó szerint.

Azonnal kigyógyultam a szerelemből. Föltaláltam a gyógyszert.

– Hét hete nem verem répát. Tudod ez nálam mekkora teljesítmény? –
Subri bólintott. – Hét hete nem néztem nőre, csak őt bámultam, még akkor
is, amikor nem volt velem. És én vagyok huligán? A verébre lövöldöző fasz
akkor micsoda? Úrigyerek?

– Gyerünk haver, mert szét kell kapnunk azt a böhöm nagy gépet a má-
sik üzemben. Áll a gyártás.

Egyszerre fogtuk meg a szerszámosládákat és megindultunk a gyárudva-
ron, lassan, hogy teljen az idő. Subri se hajtott már annyira. Neki ott volt Nelli.